

Streszczenie rozprawy doktorskiej

mgr Katarzyny Świercz

Tytuł dysertacji: *Powieści dla dziewcząt Marty Fox. Próba monografii*

Promotor: dr hab. prof. UJK Marta Bolińska

Dysertacja składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia oraz aneksu.

W rozdziale pierwszym przedstawiona została sylwetka Marty Fox. Część ta obejmuje życie i twórczość katowickiej pisarki. W biografii Marty Fox wyróżniono obszarów: rodzina i dzieciństwo, wykształcenie, doświadczenie zawodowe oraz życie prywatne. W tej części znalazł się także podrozdział poświęcony rozważaniom na temat imienia i nazwiska pisarki, która w czasie swojego życia wielokrotnie zmieniała dane personalne. Istotne były tu również początki pisarskiej drogi Marty Fox oraz obszary jej twórczości.

Marta Fox jest autorką utworów poetyckich i prozatorskich, korzysta z różnych gatunków literackich, miesza je i tworzy teksty synkretyczne. Tym trudniejsze okazało się wyodrębnienie charakterystycznych grup utworów, wśród których najliczniejszą stanowią powieści z adresatem dziewczęcym. Ważne miejsce w tej części pracy zajmuje recepcja twórczości. Uwzględnione zostały również informacje dotyczące nagród i wyróżnień literackich. Pierwszy rozdział dysertacji stanowi wprowadzenie do dalszych rozważań, jest próbą przedstawienia sylwetki pisarki oraz jej dorobku.

Rozdział drugi poświęcony został powieści dla dziewcząt – przemianom i rozwojowi podgatunku. Po wstępnych rozważaniach na temat początków literatury dla dzieci i młodzieży od czasów starożytnych, przeanalizowano także pochodzenie powieści dla dziewcząt oraz rozwój gatunków, z których wywodzi się ten rodzaj prozy. W tej części dysertacji dokonano przeglądu osiągnięć najważniejszych pisarzy powieści młodzieżowych oraz utworów z adresatem dziewczęcym. Poprzez odwołania do historycznych konwencji oraz twórczości innych pisarzy starano się określić miejsce twórczości Marty Fox we współczesnej prozie dla młodzieży.

Rozdział trzeci zawiera rozważania teoretyczne dotyczące powieści dla dziewcząt. Ta część dysertacji stanowi próbę zdefiniowania gatunku oraz określenia wyznaczników powieści dla dziewcząt. Punktem wyjścia dla rozważań na tym polu była charakterystyka

powieści dla dziewcząt opracowana przez Annę Kruszewską Kudelską. W dalszej części poszukiwano właściwości oraz elementów stanowiących o odrębności powieści dla dziewcząt, uwzględniono także kategorię poetyki odbioru zaproponowaną przez Edwarda Balcerzana poetyki odbioru. Dla zarysowania zagadnień związanych z narratorem, narracją oraz postacią literacką w powieściach dla dziewcząt Marty Fox w rozdziale sięgnięto po opracowania teoretycznoliterackie między innymi Henryka Markiewicza, Aleksandry Okopień-Słwińskiej, Michała Głowińskiego, Janusza Sławińskiego, Bożeny Chrzastowskiej, Seweryny Wysłouch. Tę część pracy zamyka podrozdział dotyczący przestrzeni w powieściach Marty Fox, która dużo miejsca w swoich utworach poświęca swojemu rodzinnemu miastu Katowicom. W tym kontekście wykorzystano koncepcję miejsc autobiograficznych Małgorzaty Czerwińskiej.

Ostatni, czwarty rozdział poświęcony został problematyce oraz rozwiązaniom warsztatowym w powieściach dla dziewcząt Marty Fox. Ta część pracy zawiera rozważania dotyczące adolescencji oraz specyfiki tego okresu. Dokonano również przeglądu problemów oraz tematów poruszanych przez pisarkę. W rozdziale starano się wskazać elementy tradycyjne i nowatorskie w powieściach dla dziewcząt katowickiej autorki.

Pracę zamyka aneks zawierający zapis rozmowy z Matą Fox oraz zdjęcia udostępnione przez pisarkę z jej prywatnego archiwum.